

KELM

KNOWLEDGE • EDUCATION • LAW • MANAGEMENT
NAUKA • OŚWIATA • PRAVO • ZARZĄDZANIE

№ 5 (41) vol. 1 / 2021

© SCIENTIFIC ISSUE OF
KNOWLEDGE, EDUCATION, LAW AND MANAGEMENT

All materials published in this issue are based on scientific researches and are, mainly,
the parts of Ph.D processes

EDITORIAL BOARD

Przewodniczący Rady Redakcyjnej prof. dr hab. **JANUSZ NICZYPORUK**
(Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Polska)

Sekretarz Redakcji: doc. dr **EWA JASIUK** (Uczelnia Łazarskiego, Warszawa, Polska)

Edytor techniczny: doc. dr **OLEH BATIUK** (Lesya Ukrainka Volyn National University, Ukraine)

prof. dr hab. **ANNA PRZYBOROWSKA-KLIMCZAK**

(Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Polska)

prof. dr hab. **ANDRZEJ PANASIUK** (Uniwersytet w Białymstoku, Polska)

prof. dr hab. **EWA CZECH** (Uniwersytet w Białymstoku, Polska)

prof. dr **EVGEN LUK'YANCHIKOV** (National Technical University of Ukraine KPI, Ukraine)

prof. dr hab. **PETRO SAVCHUK** (Lutsk National Technical University, Ukraine)

doc. dr **SVITLANA CHERNETA** (Eastern European National University, Ukraine)

prof. dr hab. **VOLODYMYR BURIACHOK** (Borys Grinchenko Kyiv University, Ukraine)

prof. dr hab. **VALERII KOLESNYK** (Academy of Advocacy of Ukraine, Ukraine)

prof. dr hab. **IRYNA HORA** (Academy of Advocacy of Ukraine, Ukraine)

prof. dr hab. **ANZOR SHARASHENIDZE**

(Tbilisi David Agmashenebeli Teaching University, Georgia)

prof. dr hab. **SERGEY PETKOV** (Viceprezident Európsky inštitút ďalšieho vzdelávania, Slovensko)

prof. dr hab. **MARJJA CZEPIŁ** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Polska)

Official website: www.kelmczasopisma.com

ROZWÓJ INTELEKTUALNO-KOMUNIKACYJNY DZIECKA ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI W ZAKRESIE TECHNOLOGII NAUCZANIA

Kateryna Lutsko

*kandydat nauk pedagogicznych, starszy pracownik naukowy,
docent Katedry Psychologii Specjalnej, Edukacji Korekcyjnej i Integracyjnej Instytutu Człowieka
Kijowskiego Uniwersytetu imienia Borysa Hrinchenki (Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0002-5832-7861
e-mail: katerina_lutsko@ukr.net*

Oksana Kruhlyk

*kandydat nauk pedagogicznych, docent,
docent Katedry Surdopedagogiki i Surdopsychologii imienia Mykoły Jarmaczhenki Wydziału Edukacji
Specjalnej i Integracyjnej Narodowego Uniwersytetu Pedagogicznego imienia M.P. Drahomanowa
(Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0002-9632-6579
e-mail: o.kruhlyk@ukr.net*

Adnotacja. W artykule ujawniono innowacyjne podejścia do nauki działań intelektualno-percepcyjnych i komunikacyjnych dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Nacisk w tym badaniu kładzie się na połączenie procesów percepcji i rozumienia mowy z wykorzystaniem potencjału intelektualnego dziecka, jego zasobów osobistych. Szczególną rolę w procesach nauczania dzieci w wieku szkolnym odgrywa podręcznik z dziedziny edukacji językowo-literackiej, w którym obserwuje się wzrost obciążeń funkcjonalnych na aparatach metodycznych. Treść tekstów może się zmieniać, a poziom rozwoju procesów umysłowych, zdolności i umiejętności ukształtowane w szkole podstawowej zapewniają dziecku świadome czytanie dowolnych tekstów w przyszłości, pomyślną realizację aktywności intelektualno-komunikacyjnej i poznawczej. Skuteczność technologii uczenia się, jako procesu i wyniku, zależy nie tylko od aparatów metodycznych, ale także od metod nauczania. Metoda nauki działań intelektualno-percepcyjnych, metoda etykietowania i metoda prognozowania są realizowane przez autorów w przygotowaniu podręczników nowej generacji dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Słowa kluczowe: technologia nauki, aparat metodyczny, metoda znakowania, metoda prognozowania.

INTELLECTUAL AND COMMUNICATIVE DEVELOPMENT OF A CHILD WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS IN LEARNING TECHNOLOGIES

Kateryna Lutsko

*PhD of Pedagogy, Senior Researcher,
Associate Professor of Special and Inclusive Education Department
Human Institute of Borys Grinchenko University (Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0002-5832-7861
e-mail: katerina_lutsko@ukr.net*

Oksana Kruhlyk

*PhD in Pedagogy,
Associate Professor at the Department of Deaf Education and Deaf Psychology
named after M. Yarmachenko
National Pedagogical Dragomanov University (Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0002-9632-6579
e-mail: o.kruhlyk@ukr.net*

Abstract. The article reveals innovative approaches to teaching intellectual-perceptual and communicative actions of children with special educational needs. The emphasis in this study is on combining the processes of perception and understanding of speech with the use of the intellectual potential of the child, his personal resources. A special role in the learning process of children of primary school age is played by a textbook in the field of language and literature education, which shows an increase in the functional load on the methodological apparatus. The content of texts can change, and the level of development of mental processes, skills and abilities formed in primary school, provide the child with further conscious reading of any texts, the successful implementation of intellectual, communicative and cognitive activities. The effectiveness of learning technologies, as a process and as a result, depends not only on the methodological

apparatus, but also on teaching methods. The method of teaching intellectual and perceptual actions, the method of marking and the method of forecasting are implemented by the authors in the preparation of new generation textbooks for children with special educational needs.

Key words: learning technology, methodical apparatus, marking method, forecasting method.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНИЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ТЕХНОЛОГІЯХ НАУЧІННЯ

Катерина Луцько

*кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
доцент кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини
Київського університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна)
ORCID ID: 0000-0002-5832-7861
e-mail: katerina_lutsko@ukr.net*

Оксана Круглик

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри сурдопедагогіки та сурдопсихології імені М. Д. Ярмаченка факультету спеціальної
та інклюзивної освіти
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
ORCID ID: 0000-0002-9632-6579
e-mail: o.kruhlyk@ukr.net*

Анотація. У статті розкриваються інноваційні підходи до навчання інтелектуально-перцептивних та комунікативних дій дітей з особливими освітніми потребами. Акцент у цьому дослідженні робиться на поєднанні процесів сприймання і розуміння мовлення із задіянням інтелектуального потенціалу дитини, її особистісних ресурсів. Особливу роль у процесах навчання дітей молодшого шкільного віку відіграє підручник із мовно-літературної освітньої галузі, де вбачається підвищення функціональних навантажень на методичні апарати. Зміст текстів може змінюватись, а рівень розвитку психічних процесів, умінь і навички, сформовані в початковій школі, забезпечують надалі дитині свідоме читання будь-яких текстів, успішну реалізацію інтелектуально-комунікативної та пізнавальної діяльності. Ефективність технологій навчання як процесу і як результату залежить не лише від методичних апаратів, а й від методів навчання. Метод навчання інтелектуально-перцептивних дій, метод маркування і метод прогнозування реалізовані авторами в підготовці підручників нового покоління для дітей з особливими освітніми потребами.

Ключові слова: технологія навчання, методичний апарат, метод маркування, метод прогнозування.

Вступ. Соціокультурність як феномен сьогодення безпосередньо пов'язана з комунікативними навичками дитини з особливими освітніми потребами. Протиріччя, які виникають у гуманістичному підході до навчання, потребують, з одного боку, формування особистості, яка здатна гнучко реагувати на зміни середовища, куди вона потрапляє (в тому числі і при інтегрованому навчанні), та має змогу спостерігати за поведінкою дітей із типовим розвитком, моделями їхньої комунікації, а з іншого боку, спеціальних адекватних методик навчання, які спроможні забезпечити такій дитині органічну безболісну соціалізацію, оволодіння знаннями, вміннями і навичками згідно з її актуальними і перспективними можливостями.

Одним із важливих засобів, який уможливує формування комунікабельної, ініціативної особистості дитини з особливими освітніми потребами, є навчання, що базується на матеріалі підручника, зокрема з мовно-літературної освітньої галузі. Швидкі трансформаційні зміни в спеціальній освіті зумовлюють особливу місію саме підручника, який націлює вчителя на розвиток певних інтелектуальних компонентів психічної діяльності дитини, на формування передбачуваних ним її особистісних якостей, складників характеру і світогляду. У змісті та методичному апараті такого підручника запрограмована методика навчання здатності до самореалізації й самовираження.

В умовах Нової української школи сучасний підручник покликаний мотивувати дитину в межах її індивідуальних можливостей та досвіду до засвоєння матеріалу через його доступність, розуміння (осмисленість) змісту, зацікавленість, емоційний відгук, дозованість навантажень. Новий шкільний підручник для дітей з особливими освітніми потребами як навчальна книга – це поліфункціональна психодідактична система корекційного спрямування. Іншими словами, підручник нового покоління адресований кожному учневі й покликаний вирішувати завдання його інтелектуально-комунікативного розвитку.

Основна частина. Мета статті – розкрити авторську технологію навчання в контексті інноваційного підходу інтелектуально-комунікативного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, що включає розвиток їхніх психічних функцій, удосконалення якостей читання, розуміння прочитаного, говоріння і реалізується через методичні апарати підручника та відповідні методи навчання.

Цільове призначення конкретного підручника позначено не лише його назвою (наприклад, «Літературне читання»), але й тим, що становить контекст цієї назви: чого прагнемо навчити учнів початкових класів

SPIS TREŚCI

CONTENTS

EDUCATION AND PEDAGOGY

Nadiia Kravchuk

ORCID ID: 0000-0002-0269-8778

- EKSPERYMENTALNA WERYFIKACJA SKUTECZNOŚCI TECHNOLOGII
KSZTAŁTOWANIA KOMPETENCJI NAUCZYCIELI W ZAKRESIE OBRONY I OCHRONY
PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ W PROCESIE PODNOSZENIA KWALIFIKACJI.....3
- EXPERIMENTAL VERIFICATION OF THE EFFICIENCY OF TECHNOLOGY
OF FORMATION OF TEACHER COMPETENCE IN THE FIELD OF PROTECTION
AND ENFORCMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS..... 3

Anastasiia Kuzmenko

ORCID ID: 0000-0003-1189-1438

- KSZTAŁTOWANIE KULTURY UCZCIWOŚCI AKADEMICKIEJ:
DOŚWIADCZENIA STANÓW ZJEDNOCZONYCH I KANADY.....12
- DEVELOPMENT OF ACADEMIC INTEGRITY CULTURE:
EXPERIENCE OF THE USA AND CANADA 12

Kateryna Lutsko

ORCID ID: 0000-0002-5832-7861

Oksana Kruhlyk

ORCID ID: 0000-0002-9632-6579

- ROZWÓJ INTELEKTUALNO-KOMUNIKACYJNY DZIECKA ZE SPECJALNYMI
POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI W ZAKRESIE TECHNOLOGII NAUCZANIA.....18
- INTELLECTUAL AND COMMUNICATIVE DEVELOPMENT OF A CHILD WITH
SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS IN LEARNING TECHNOLOGIES.....18

Liang Jie

ORCID ID: 0000-0003-2664-2514

- PODSTAWY KSZTAŁTOWANIA KOMPETENCJI ESTETYCZNYCH
PRZYSZŁYCH NAUCZYCIELI SZTUKI MUZYCZNEJ W ŚRODOWISKU
EDUKACYJNYM INSTYTUCJI SZKOLNICTWA WYŻSZEGO..... 27
- BASICS OF FORMING AESTHETIC COMPETENCE
OF FUTURE MUSIC ART TEACHERS IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT
OF THE INSTITUTION OF HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION.....27

Olha Rebrova

ORCID ID: 0000-0001-9540-7556

- PODEJŚCIA DO BADANIA WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO RODZIN
MAJĄCYCH DZIECI Z WADAMI ROZWOJOWYMI.....32
- APPROACHES TO THE STUDY OF PSYCHOLOGICAL SUPPORT
OF FAMILIES WHO HAVE CHILDREN WITH DEVELOPMENTAL DISABILITIES..... 32

CULTURE AND ART

Kateryna Vilkhovetska

ORCID ID: 0000-0002-5251-4252

- ODNOWA TRADYCJI W NAJNOWSZYM PROJEKTOWANIU DEKORACJI
MONASTER ZAŚNIĘCIA MATKI BOŻEJ W BAKCZYSARAJU..... 37
- RENEWAL OF TRADITIONS IN MODERN DECOR DESIGN HOLY
DORMITION MONASTERY IN BAKHCHISARAI.....37

- redakcja nie zawsze zgadza się z poglądami autorów publikacji.
- artykuły publikowane są w wersji autorskiej. ewentualne zmiany redakcyjnej treści bez zgody autora.
- redakcja zastrzega sobie prawa do ograniczenia tekstów, jeżeli przekraczają one 10 stron.
- redakcja zastrzega sobie prawa do dystrybucji materiałów czasopisma, chyba że postanowiono inaczej w umowie z autorem.

Wydawca:

Fundacja Instytut Spraw Administracji Publicznej w Lublinie
Adres: ul. Tulipanowa 47, 20-827 Lublin, Tel: (081) 742-68-53
www.isaplublin.pl, email: kontakt@isaplublin.pl
KRS: 0000376930, NIP: 7123238441, REGON: 060730915
Rachunek bankowy: BANK PEKAO SA nr 67 1240 2470 1111 0010 3831 8426

Druk: KWANT STUDIO
Radosław Orłowski
22-300 Krasnystaw, ul. Mikołaja Reja 5
Nakład: papier – 100 szt.